

STUDIJSKI PROGRAM:
BAKALAUREAT/BACHELOR
NUTRICIONIZAM

STUDIJSKI PROGRAM:

Bakalaureat/bachelor Nutricionizam

IZDAVAČ:

Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Univerzitet u Sarajevu, Zmaja od Bosne 8, Sarajevo

UREDNIK:

Prof.dr. Irzada Taljić, autor

Prof.dr. Lutvija Karić, prodekan za nastavu

Prof.dr. Muhamed Brka, dekan

Sarajevo, juni 2020. godine

Sadržaj

1. OPĆI DIO	4
1.1. Naziv programa	4
1.2. Tip programa	4
1.3. Nivo programa.....	4
1.4. Cilj studijskog programa	4
1.5. Nosilac programa	4
1.6. Naučna/umjetnička polja kojima pripada predloženi studijski program	4
1.7. Organizacija i trajanje studijskog programa	4
1.8. Minimalan broj ECTS bodova potrebnih za završetak studija.....	4
1.9. Jezik na kojem se izvodi studijski program	5
1.10. Selekcijski postupci za upis na studijski program	5
1.11. Kvalifikacije koje se stiču po okončanju programa	5
1.12. Analiza mogućnosti zapošljavanja studenata po završetku studijskog programa	5
1.13. Prohodnost studija.....	6
1.14. Skala bodovanja i ocjenjivanja.....	6
1.15. Osiguranje kvaliteta.....	6
2. OPIS PROGRAMA	7
2.1. Ishodi učenja na nivou studijskog programa	7
2.2. Popis obaveznih i izbornih predmeta	7
2.3. Struktura studija i uslovi upisa u sljedeći semestar	9
2.4. Popis ili uslovi izbora predmeta koje student može izabrati s drugih studijskih programa.....	9
2.5. Informacije o načinu završetka studija	9

1. OPĆI DIO

1.1. Naziv programa

Nutricionizam

1.2. Tip programa

Bakalaureat/bachelor akademski studij

1.3. Nivo programa

Dodiplomski studij (I ciklus)

1.4. Cilj studijskog programa

Cilj predloženog studijskog programa je univerzitetsko obrazovanje i osposobljavanje bakalaureata iz oblasti nutricionizma čime se povezuju srednješkoljski i visokoškolski obrazovni sistem.

1.5. Nositelj programa

Nositelj studija je Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu.

1.6. Naučna/umjetnička polja kojima pripada predloženi studijski program

Studijski program „Nutricionizam“ prema prirodi studija prevashodno obuhvata naučno polje biotehničkih i prirodnih nauka, a na predmetima koji obuhvataju polja medicinskih, društvenih i humanističkih nauka su angažovani predavači sa tih fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Uz nosioce predmeta u nastavnom procesu sudjeluju i drugi predavači sa Univerziteta u Sarajevu i gostujući profesori sa univerziteta iz regiona i šire.

1.7. Organizacija i trajanje studijskog programa

Dodiplomski studijski program izvodi se u trajanju od tri godine (šest semestara) sa ukupno 180 ECTS bodova.

Studenti moraju završiti studij u roku od pet godina. Prema kandidatu koji ne završi studij u datom roku postupa se u skladu sa Zakonom navedenim smjernicama.

Nastava se organizuje u obliku predavanja, teoretskih, praktičnih i laboratorijskih vježbi, seminarskih radova, analize slučaja, diskusija, seminara, konsultacija i traje šest semestara.

1.8. Minimalan broj ECTS bodova potrebnih za završetak studija

U skladu sa evropskim sistemom prijenosa bodova ECTS, obim studijskog programa iznosi 60 ECTS bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS bodova u jednom semestru. Broj studijskih bodova za pojedini predmet određuje se prema ukupnom opterećenju studenta (teorijska i/ili praktična nastava, vježbe, diskusije, grupni rad i sl.), vremenu rada studenta na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi...) i vremenu za učenje prilikom pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, završni ispit).

Bakalaureat/bachelor „Nutricionizam“ je urađen prema akreditovanom studijskom programu Univerziteta u Wageningenu, Holandija (Wageningen University and Research Center): Ishrana i zdravlje (eng. Nutrition and Health) organizovanom na Fakultetu za agrotehnologiju i nauku o hrani, Odjelu za humanu ishranu (wur.nl/Handbook/Programme/BVG) koji je 2019. godine obilježio 50 godina rada i predstavlja ako ne najstariji onda jedan od najstarijih studijskih programa iz nutricionizma. Studij traje tri godine prilikom čega se stiče 180 ECTS i studij se može nastaviti na II i III ciklusu na istom fakultetu.

U zadnjem semestru studija se organizuje stručna ekskurzija na univerzitet, fakultete, institute i centre razvoja nutricionizma u državama regiona i Evropske unije prilikom kojih studenti dobiju 3 ECTS boda, a u tome je najznačajnije sticanje znanja, razmjena iskustva i poređenje postojećih programa i sistema.

Završni rad se vrednuje sa 12 ECTS bodova.

1.9. Jezik na kojem se izvodi studijski program

Nastava se izvodi na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku. Moguća je realizacija nastave na engleskom jeziku u budućnosti.

1.10. Seleksijski postupci za upis na studijski program

Status studenta stiće se upisom na studijski program kojeg realizira Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Upis se vrši na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Univerzitet, o čemu odluku donosi Senat Univerziteta.

Prijemni upis u prvu studijsku godinu vrši se u skladu sa zakonom, statutom, ovim pravilima i na osnovu konačnih rezultata javnog konkursa.

Obavijest o konkursu za upis studenata u prvu studijsku godinu objavljuje Univerzitet u Sarajevu u najmanje tri dnevna lista na području Bosne i Hercegovine.

Konkurs za upis studenata u prvu studijsku godinu objavljuje se na web-stranici i oglasnoj ploči Univerziteta u Sarajevu i Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Pravo upisa na bakalauret/bachelor studij imaju kandidati sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (sa bh državljanstvom i iz inostranstva) pod istim uslovima, a predmeti koji su od značaja i koji se vrednuju prilikom upisa su utvrđeni konkursnom procedurom. Prema odluci o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje redoslijeda prijema kandidata za upis u prvu godinu I ciklusa studija za 2018/2019 godinu, ukoliko nije predviđeno polaganje prijemnog ispita rangiranje se vršilo na osnovu općeg uspjeha, uspjeha iz maternjeg jezika i pojedinačnih predmeta značajnih za odgovarajući studij.

Utvrđivanje jedinstvene rang-liste svih prijavljenih kandidata vršit će se na osnovu prosječne ocjene koju su kandidati ostvarili u toku srednješkolskog obrazovanja.

Preliminarnu rang-listu svih primljenih i prijavljenih kandidata, Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu će objaviti na web-stranici i oglasnoj ploči nakon što je verificira nadležno tijelo najkasnije dva dana nakon isteka roka za podnošenje prijave na konkurs.

Na rang-listu primljenih kandidata, kandidati imaju pravo prigovora u roku od tri dana od dana objave navedene liste.

Na prigovor, nadležno tijelo Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu obavezno je donijeti odluku u roku od tri dana. Odluka vijeća fakulteta je konačna (Pravila studiranja za I, II ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu, član 7).

Komisija za upis konačni izvještaj o rezultatima upisa studenata dostavlja Nastavno-naučnom Vijeću fakulteta koje usvaja konačnu rang-listu.

1.11. Kvalifikacije koje se stiču po okončanju programa

Student nakon položenih svih ispita predviđenih Nastavnim planom i programom i odbranom diplomskog rada, ostvarivanjem ukupnog predviđenog broja ECTS-a (180 ECTS), po završetku studija, stiće akademski naziv bakalaureat nutricionizma sa skraćenicom BA nutricionizma nakon imena i prezimena.

1.12. Analiza mogućnosti zapošljavanja studenata po završetku studijskog programa

Bakalaureati nutricionizma su osposobljeni da obavljaju poslove određenog stepena složenosti pod rukovodstvom u:

- privrednim subjektima koji posluju u okviru lanca proizvodnje, distribucije, dorade, prodaje i manipulacije hrane i prehrambenih proizvoda (od njive do trpeze), a vezano za kreiranje novih i redizajnu postojećih proizvoda;
- institucijama u kojima je zastupljena kolektivna ishrana (predškolske i školske ustanove, studentski restorani, domovi za starije osobe, bolnice, kasarne, sportske organizacije, hoteli, catering i

sl.),

- restoranima, catering, hotelima i banjama/lječilištima koji nude posebne prehrambene programe (vegetarijanska, mediteranska, restriksijska itd.),
- sportskim profesionalnim institucijama i udruženjima, te privatnim fitness centrima,
- institutima i zavodima koji su orijentisani prema zdravlju i ishrani ljudi,
- udruženjima za zaštitu potrošača, ishranu, zdravlje i sport,
- nadležnim vladinim tijelima svih nivoa (od inspekcije do ministarstva),
- privatnim centrima za promociju specifičnih načina ishrane (vegetarijanstvo, makrobiotika i sl.),
- nevladinim organizacijama koje se bave promocijom zdravog načina života,
- privrednim subjektima (javnim i privatnim) koje se bave certifikacijom i kontrolom kvaliteta hrane, marketinškim agencijama i press službama,
- distributivnim centrima i trgovinama koje se bave prodajom hrane i/ili dodataka ishrani,
- privrednim subjektima koji oblikuju/razvijaju i realiziraju turističke i kulinarske proizvode.

1.13. Prohodnost studija

Prema članu 1. stav (2) Pravila studiranja za I, II ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu, prvi ciklus studija vodi do zvanja završenog dodiplomskog studija ili ekvivalenta nakon stjecanja svjedočanstva o završenoj srednjoj školi u četverogodišnjem trajanju; traje tri odnosno četiri godine, a vrednuje se sa najmanje 180, odnosno 240 ECTS.

1.14. Skala bodovanja i ocjenjivanja

U svakom pojedinačnom syllabusu predmeta je navedena skala bodovanja i ocjenjivanja u skladu sa ciljem i ishodima tog predmeta.

Tabela 1. Skala bodovanja i ocjenjivanja

Ocjena	Broj bodova	Karakterizacija
10 – (A)	95 – 100	Izuzetan uspjeh sa neznatnim greškama
9 – (B)	85 – 94	Iznad prosjeka, sa ponekom greškom
8 – (C)	75 – 84	Prosječan, sa primjetnim greškama
7 – (D)	65 – 74	Općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima
6 – (E)	55 - 64	Zadovoljava minimalne kriterijume
5 – (F, FX)	< 55	Ne zadovoljava minimalne kriterijume (F) i potrebno je znatno više rada (FX)

1.15. Osiguranje kvaliteta

Osiguranje kvaliteta realizacije i izlaza predloženog studijskog programa "Nutricionizam" će se ostvarivati kroz praćenje, prikupljanje, provjeravanje, procjenu i vrednovanje podataka, sve s ciljem unaprjeđenja nastavnog procesa i kvaliteta izlaza ovog studijskog programa. Kvalitet i uspješnost studija će biti praćena internim i eksternim posmatranjem i ocjenjivanjem od strane zvanične komisije i studenata. Za monitoring procedura i aktivnosti na upravljanju i poboljšanju kvaliteta na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu odgovoran je fakultetski Odbor za kvalitet.

2. OPIS PROGRAMA

2.1. Ishodi učenja na nivou studijskog programa

Ishodi učenja na nivou studijskog programa definirani su u skladu sa zahtjevima strukovnih udruženja i tržišta rada, nastavkom školovanja, općim društvenim potrebama i standardima kvalifikacijskog okvira.

Student će nakon završenog dodiplomskog studija:

- znati da razjasni, utvrdi i prioritizira faktore koji oblikuju kompleksni lanac snabdijevanja hranom od proizvodnje, čuvanja, dorade i prerade, transporta i finalne pripreme hrane, te razumjeti kako oni utiču na prehrambenu vrijednost hrane i prehrambene navike,
- moći pratiti i analizirati načine ishrane i oblikovati izbalansiran obrok, (re)definirati recepture za proizvode i učestvovati u razvoju novih balansiranih prehrambenih i ugostiteljskih objekata,
- znati da tumači na koji način hrana i prehrambene navike utiču na dobrobit pojedinca i društva, te kako oblikovati javne politike koje promoviraju pozitivne navike,
- znati da argumentira, prepoznaje i aktivno izvještava o održivim zdravim prehrambenim navikama i njihovom povezanošću sa elementima područja (tradicionalni načini pripreme hrane i načini konzumiranja),
- moći da analizira i sistematizira rizike po zdravlje ljudi i životinja, te predloži metode kontrole i sigurnosti hrane u cijelom prehrambenom lancu, a posebno u objektima javne ishrane i objektima koji nude catering i manipuliraju s hranom,
- razumjeti potrebe modernog čovjeka, te pravce evolucije tih potreba,
- moći provesti istraživanje na osnovu poznavanja metoda koje se koriste u oblasti nutricionizma, statistički ih obraditi i prezentirati,
- koristiti naučnu i stručnu literaturu u cilju provođenja istraživanja, unapređenja struke i cjeloživotnog obrazovanja.

2.2. Popis obaveznih i izbornih predmeta

U tabeli 2. je prikazan popis predmeta sa ECTS opterećenjem i fondom sati.

Tabela 2. Nastavni plan bakalaureat/bachelor studija "Nutricionizam"

Godina/ semestar	Naziv predmeta	ECTS	Kontakt sati
1/I			
	Osnove primarne proizvodnje hrane	6	40P+20V
	Opća hemija	3	20P+10V
	Socijalna psihologija	3	20P+10V
	Tjelesna i zdravstvena kultura	6	15P+30V
	Osnovni principi humane fiziologije	6	40P+10V+10S
	Uvod u nutricionizam	6	40P+20V
		30	
1/II			
	Statistika	3	15P+15V
	Organska hemija za biotehničke nauke	3	22P+8V
	Prehrambena tehnologija za nutricioniste	6	50P+10V
	Funkcionalne komponente u hrani	6	52P+8V

	Uvod u humanu imunologiju	3	20P+10V
	Opća toksikologija	3	20P+10V
	Biohemija za nutricioniste	6	40P+20V
		30	
2/III			
	Sigurnost hrane i analiza rizika	6	40P+10V+10S
	Osnove genetike	3	20P+10V
	Mikrobiologija za nutricioniste	6	40P+20V
	Farmakologija i ishrana	6	40P+20V
	Aplikativne metode obrade podataka u nutricionizmu	6	40P+20V
	Osnovi politike i zakonodavstva o hrani i ishrani	3	30P
		30	
2/IV			
	Metode procjene prehrambenog statusa i dijetalnih navika	3	15P+15V
	Nutricionistički aspekti pripreme hrane	3	20P+10V
	Ishrana tokom životnog ciklusa	4	30P+10V
	Metodologija istraživanja u nutricionizmu	5	30P+20V
	Osnove senzorne nauke	3	15P+15V
	Zoonoze i zdravlje okoliša	3	20P+5V+5S
	Prehrambeno ponašanje	3	15P+15V
	Kratki lanci snabdjevanja hranom	6	40P+20V
		30	
3/V	Izborni predmeti	30	
		30	
3/VI	Izborni predmeti	12	
	Portfolio vještina	3	20S
	Stručna ekskurzija	3	80 sati (višednevna)
	BSc teza	12	
		30	
<i>Ukupno</i>		<i>180</i>	
	Izborni predmeti		
	*Svi postojeći izborni predmeti na Univerzitetu i šire		

	Osmišljeni izborni predmeti povodom osnivanja ovog studijskog programa		
	Javne politike usmjerene na potrošnju i kvalitet hrane	6	40P+20V
	Upravljanje odnosima sa kupcima	6	40P+20V
	Ljekovito i začinsko bilje	3	20P+10V
	Stono grožđe	3	25P+5V
	Kultura ishrane u Bosni i Hercegovini	5	25P+15V+10S
	Patogeni mikroorganizmi u životnoj sredini	3	20P+10V
	Kultura ishrane u svijetu	3	20P+10V
	Principi humane genetike (sa osnovama nutrigenetike)	3	12P+12V+6S+12LV

Legenda: P-predavanje

V- vježbe

S- seminar

LV- laboratorijske vježbe

* Ovaj studijski program ima tkz. otvorenu listu izbornih predmeta što znači da izborne predmete može odabrati da sluša na bilo kojem fakultetu i univerzitetu u svijetu ukoliko su ciljevi i ishodi tog predmeta u skladu sa ciljem i ishodima ovog studijskog programa, dostavljanjem molbe Vijeću studija uz popratnu dokumentaciju, odnosno syllabus predmeta koji želi izabrati/slušati.

2.3. Struktura studija i uslovi upisa u sljedeći semestar

U primjeni Evropskog sistema prijenosa bodova (ECTS) polazi se od dogovora, prihvaćenog u čitavom evropskom prostoru visokog obrazovanja, da rad potreban za savladavanje jedne akademske godine studija iznosi 60 ECTS bodova. Iz organizirane nastave student stiže 165 ECTS bodova, odlaskom na ekskurziju 3 ECTS boda, a radom na završnom radu 12 ECTS bodova.

Dodiplomski studij se sastoji od 30 obaveznih predmeta, određenog broja izbornih predmeta potrebnih za sticanje 42 ECTS-a i odbrane završnog rada.

Prvi i drugi semestar uključuju po sedam (7) obaveznih predmeta sa po ukupno 30 ECTS. Treći semestar uključuje šest (6) obaveznih predmeta sa 30 ECTS, četvrti semestar uključuje osam (8) obaveznih predmeta sa ukupno 30 ECTS. Peti i šesti semestar uključuju dva obavezna predmeta, ekskurziju, izborne predmete i završni rad sa ukupno 30 ECTS.

2.4. Popis ili uslovi izbora predmeta koje student može izabrati s drugih studijskih programa

Student može izabrati obavezni predmet sa drugog studijskog programa ukoliko su ciljevi i ishodi tog predmeta u skladu sa ciljem i ishodima ovog studijskog programa, dostavljanjem molbe Vijeću studija uz popratnu dokumentaciju, odnosno syllabus predmeta koji želi izabrati/slušati.

Ovaj studijski program ima tkz. otvorenu listu izbornih predmeta što znači da izborne predmete može odabrati da sluša na bilo kojem fakultetu i univerzitetu u svijetu.

2.5. Informacije o načinu završetka studija

Dodiplomski studij se završava polaganjem svih ispita i izradom završnog rada.

Mentora za izradu završnog dodiplomskog rada bira kandidat na osnovu interesovanja i oblasti predavača. Tema rada treba biti vezana za područje nutricionizma. Moguće teme završnih radova predlažu predmetni nastavnici. Također, studentu se može odobriti tema završnog rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju sa nastavnikom kod kojeg želi uraditi završni rad.

Predloženi nastavnik treba imati adekvatna znanja i kompetencije da bude mentor.

Prijava teme se podnosi na propisanom obrascu iz Studentske službe. Kandidat zajedno sa mentorom formuliše temu bakalaureat/bachelor rada, obrazac u dva primjerka predaje u Studentsku službu.

Mentor obrazuje Komisiju koja se sastoji iz četiri člana (mentor, predsjednik, član, rezervni član). Mentor u dogovoru sa kandidatom i članovima Komisije dogovara datum odbrane. Članovi Komisije mogu biti predavači u zvanju od docenta do redovnog profesora. Završni rad i odbrana su javni.

Na druga pitanja u vezi sa organizacijom nastave i studija–prava i obaveze studenta, prijave na konkurs i upis na studij– koja nisu regulisana ovim pravilima, primjenjivat će se Zakon, Statut i Pravila studiranja za I, II ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu.